

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX.

Ч. 243. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 21-го жовтня 1941.

No. 243. Jersey City, N. J., Tuesday, October 21, 1941.

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: B'Erger 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: B'Erger 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

НІМЦІ ТОРПЕДУВАЛИ „КЕРНІ“ — ТВЕРДЯТЬ У ВАШИНГТОНІ

ВАШИНГТОН. — Департамент морської справи заявив, що торпедування американського нісця „Керні“, яке мало місце біля Ісландії минулої п'ятниці, „є без сумніву німецьким ділом“. Подаючи, що „Керні“ причалив вже до пристані, найправдоподібніше до Галифаксу в Канаді, зараз проголошується, що наслідком торпедування бракує 11 моряків, а 10 є ранених. „Керні“ виконував стежу 350 миль на південний захід від Ісландії, а президент Рузвельт заявив, що заатакований американський контрторпедоєць був в американській оборонній зоні. Торпедування згаданого корабля це перший того роду інцидент від того часу, коли президент Рузвельт, у своїй промові 11 вересня н. р., дав приказ американській морській стріляти перший до кожного стрічного німецького чи італійського корабля в т. зв. оборонних водах. Берлін заперечив, начеб „Керні“ був торпедований німецькою підводною лодкою.

РЕАКЦІЯ В КОНГРЕСІ

ВАШИНГТОН. — Повідомлення про нову спробу затопити американський корабель спричинило звичку температури в конгресивних дебатах в справі зміни Нейтралістського Закону та надало їм відповідної драматичної заправки. Сенатор Конолі, голова комісії закордонних справ, заявив, що цей інцидент тільки прискіпшить зміну того закону. Сенатор Гвілер казав, що сенатська інвестиційна комісія повинна докладно розслідувати цей випадок, щоб переконатися, чи дійсно німці перші стріляли, чи може це американська морська виконує прикази президента та стріляє до німецьких кораблів, як це приказав був президент.

ДАЕС ТВЕРДИТЬ, ЩО Є 1,124 КОМУНІСТІВ НА ФЕДЕРАЛЬНИХ ПОСАДАХ

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Мартін Даес, демократ з Техасу та голова комітету для розслідування неамериканської діяльності, представив генеральному прокураторові листу 1,124-ох федеральних урядників, які є або комуністами або мають тісні зв'язки з комуністичними організаціями. В супровідному листі Даес твердить, що всі ці люди, визнаючи комуністичну ідеологію, змагаються до усунення американського демократичного ладу насильним шляхом, щоб завести советську систему. Він рівнож твердить, що Сталін притиснений на сході, захоче отворити „західний фронт“, тим разом в столиці Америки.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Конгресмен Мартін Даес, говорячи на конвенції американських інститутів, заявив, що всяка допомога Америці Росії є „безглуздою“, бо німці й так дістануть в свої руки всі ці матеріали, які висилає Америка.

СОВЕТИ ДОМАГАТИМУТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ХАРЧІВ

ВАШИНГТОН. — Департамент рільництва повідомляє, що в скорому часі московський уряд звернеться до Америки з проханням за харчевими продуктами тому, що Совети страшили велику кількість збіжжя разом з Україною, яку майже в цілості окупували німці. Хоч досі советський уряд не зажадав ще збіжжя, проте департамент рільництва твердить, що в Советах бракує харчевих продуктів і що ранше чи пізніше більшовики таки звернуться до Америки за харчами. Офіційні чинники твердять, що строга советська цензура не дає змоги американцям пізнати, як дійсно мається справа з харчами, бо свої висновки робить згаданий департамент на основі своїх власних інформацій.

ПРЕЗИДЕНТ ДОВІДУЄТЬСЯ ПРО НОВИНИ, ПРИНЕСЕНІ ГАРИМАНОМ

ГАЙД ПАРК (Н. Я.). — Президент Рузвельт прийняв на довгий конференції Г. Гопкінса, б. координатора американської допомоги Англії та більшовикам, від якого довідався ширше про те, що говорив А. Гариман по своєму поверненні з Москви. Президент Рузвельт буде особисто конферувати з Гариманом по своєму поверненні до столиці.

АДМІРАЛ КАЖЕ, ЩО ГІТЛЕР НЕ ВИГРАЄ ВІЙНИ

БОСТОН (Масс.). — Адмірал Бирд, промовляючи через радіо до французького народу, заявив, що Гітлер не виграє війни; бо до цього він мусів би наперед здобути Злучені Держави Америки, які є не до здобуття.

НІМЕЧЧИНА МОЖЕ НАПАСТИ НА ІТАЛІЮ — КАЖЕ ЛОНГ

ДІТРОЙТ (МШ.). — Б. Лонг, один з заступників підсекретаря стейту, говорячи на конвенції 125-ох італійсько-американських організацій, заявив, що приязнь між Німеччиною й Італією може скоро скінчитися, а у висліді того Німеччина може окупувати цілу Італію. Він твердив, що останньо Гітлер зажадав від Муссоліні 1,000,000 італійців на московський фронт. Далі він говорив, що Італія, довго-віковий носій європейської цивілізації, мусить колись обернутися проти ворога тої цивілізації, Німеччини.

КАЖЕ, ЩО ХОЧУТЬ РЯТУВАТИ БРІДЖЕСА

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Ален, автор законопроєкту про депортацію Бріджеса, заявив, що „сильні приятелі“ цього робітничого провідника уживають всіх заходів, щоб відсунути, або й цілком скасувати його депортацію. Але, твердив Ален, ці приятелі здогадливого комуніста Бріджеса, не є надто сильні, щоб могли „злегковажити волю народу“.

ГУВЕР ЗНОВУ ДОМАГАЄТЬСЯ ВИСИЛКИ ХАРЧІВ ДО ГОЛОДУЮЧОЇ ЄВРОПИ

Бувший президент Гувер знову закликав до Америки, щоб вона допомогла харчами та іншими посилками мільонам дітей, що терплять нужду в підбитих німцями краях. Він домагався, щоб американський уряд ужив всіх заходів та допоміг нещасним. На його думку Америка може прийти до порозуміння з якоюсь нейтральною державою, ось як Швеція, Ірландія, Швейцарія та Аргентина та віддати справу доставки харчів в нейтральні руки. Така допомога, твердив Гувер, не буде мати жадного впливу на вислід теперішньої війни. Згадуючи про свої попередні старання в справі допомоги Європі та проти-ділання „ворожого пропаганди“, Гувер твердив, що колись навіть турки допускали харчі до Греції, з якою воювали, хоч вони не є християнами. Признаючи, що Німеччина несе „моральну й правну відповідальність“ за кормлення підбитих нею народів, Гувер твердив, що в наслідок англійської блокади, Німеччина не має стрільки харчів, щоб обслужити всі ці народи. Він передбачує, що в цілій Європі буде цей зимний страшний голод, а найгірше терпітимуть діти. Якщо Америка не зрозуміє цього загрозливого становища й не допоможе харчами й іншими засобами, то це відібеться на новому поколінні Європи, яке ніколи не простить того американському народові. При кінці Гувер подав конкретний план, як допомогти Європі без допомагання Німеччини. Свій заклик виголосив Гувер через радіо.

ГЕН. ДЕНІКІН ПІД „ДОМАШНІМ АРЕШТОМ“ У ФРАНЦІЇ

Ньюйорське „Новое Русское Слово“ з 17 жовтня 1941. р. подає на основі одержаного з Франції листа, що ген. А. І. Денікін, б. начальник вожд білих москалів у боротьбі проти більшовиків 1918—1919 рр., знаходиться тепер під „домашнім арештом“ у Франції. В листі не подано, хто його арештував. Ген. Денікін був довгий час речником проти-більшовицької московської еміграції в Європі. Але коли прийшов до влади Гітлер, Денікін мав проголосити, що кожний „руський“ повинен обороняти цілість Росії.

Як відомо, Денікін, хоч вів боротьбу проти більшовиків, боровся теж і з українськими військами і головню причинився до знищення української національної армії Головного Отамана Петлюри.

Далі ще подають, що під „домашнім арештом“ перебуває також московський мітрополит Евлогій за те, що не хотів підписати заклику в справі „священної війни“ проти ССРСР. Московська еміграція у Франції має бути страшно розбита, бо одні групи є далі проти більшовиків, а другі стоять за оборону більшовицької Москви.

НІМЦІ 40 МИЛЬ ВІД МОСКВИ

Німецькі війська підсуналися на 40 миль під Москву. Вони здобули місто Малоюрославець. Тяжкі бої ведуться коло Можайська. Сталін видав прокламацію до населення Москви, в якій заявляє, що Москва і ціла околиця довкола неї знаходиться в воєнному стані облоги. Сталін закликає населення, щоб хапало за зброю і обороняло міста до останньої каплі крові. Советська військова влада поспішно виконує різні укріплення, та роздає населенні зброю. Також накопичує належну кількість харчів і амуніції, щоб можна було видержати облогу довгий час.

НІМЦІ ПРО СВОЇ УСПІХИ

Німецькі звідомлення говорять, що їхня армія знищила вісім советських армій в околицях Вязми і Брянська. А такий успіх вони досягнули тому, бо советська команда думала, що внаслідок розкислої і болотистої землі німці не зможуть розвинути своєї діяльності. Німецькі звідомлення також говорять, що їх війська здобули місто Таганрог, над Азовським морем, недалеко Ростова. На московський фронт німці посунулися ближче Москви.

ВТРАТИ НІМЦІВ

Бритійський парламентарний секретар Джордж Гікс в прилюдній промові в Свонсі, Вейлс, заявив, що на основі офіційних обчислень втрати, які понесли німці в Советах, виносять чотири мільйони воївків. Ті обчислення, говорив Гікс, є умірковані і неперебільшені. Та всетаки німцям ще залишилось шість мільйонів війська, казав він.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО ЗАТОПИЛИ 12 КОРАБЛІВ

Німецькі офіційні звідомлення приносять вістку, що їх субмарини затопили на морі 12 британських кораблів, в тім десять торговельних, а два воєнних.

ВИБУХ. — У Ньюарку, Нью Джерзі, знищили велику фабрику магнезійового пороку, що конечно потрібний до виробу запальних бомб й куль, що їх видно у леті. Дві особи згинув під час вибуху. Фабрика мала замовлення на \$250,000.

НІМЦІ ДАЛІ РОЗШАРПУЮТЬ УКРАЇНУ — ОДЕСУ ВІДДАЛИ РУМУНАМ

БЕРЛІН. — Німецька офіційна новинарська агенція, „Дінст авс Дайтшлянд“ принесла вістку, що румунський диктатор генерал Антонеску формально прилучив третє щодо величини українське місто і найбільший український порт на Чорнім морі, Одесу до Румунії. Про прилучення цього міста до Румунії німецька преса підготувала загальну опінію вже кілька днів раніше.

ВСЯ АДМІНІСТРАЦІЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ ПЕРЕХОДИТЬ В НІМЕЦЬКІ РУКИ.

КРАКІВ. — Газета видавана в українській мові в Кракові, „Українські Вісти“, з 8 жовтня н. р. пише, що вся адміністрація на Волині перейшла в німецькі руки, себто в руки „Райхскомісар фір Україне“. В купі з тим німецька адміністрація почала ліквідувати ту місцеву українську адміністрацію, що потворилась на українських територіях в перших початках захоплення тих територій німцями, а яка-дотепер співпрацювала з німецькою владою. В містах на Волині діє українська поліція в національних мундурах. Місто Рівне в центрі, пише згадана газета, дуже знищене, внаслідок бомбардування. Дубно, відносно, мало знищене. Границя між Галичиною, яка втілена до польського „генерального губернаторства“, з рештою України усталена в той спосіб, що вона біжить по лінії Броди-Радивилів.

БРИТІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ БРИТІЙСЬКОЇ ІНВАЗІЇ КОНТИНЕНТУ.

ДОНДОН. — Представники різних робітничих організацій, в числі 1,500, що представляли пів мільйона робітників зайнятих у будівельних доках, в фабриках літаків, повзів, гармат й іншого важкого промислу, ухвалили резолюцію, на основі якої вони домагаються, щоб британський уряд негайно розпочав інвазію європейського континенту, щоб в той спосіб дати поміч Советам. Британія не сміє опустити в цю хвилю Совети, говорять резолюція. Вона мусить вложити в ту війну стільки само, що Совети, бо ця війна в однаковій мірі обходить оба краї. Далі резолюція домагається, щоб з міністерського кабінету були усунені три міністри, Галіфекс, Мур-Брабазон і Маргесон, які зволікають з більшою помічю Советам.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО СПРАВА „КЕРНІ“ ВИДУМАНА.

БЕРЛІН. — Німецькі газети закидають президентові Рузвельтові, що це він звелів видумати цілу ту історію з американським контрторпедоєм „Керні“, щоб у той спосіб вплинути на конгрес в напрямку ухвалення закону, дозволяючого узброювати американські торговельні кораблі. Німецькі газети пишуть, що колиб справді німецька субмарина торпедувала цей контрторпедоєць, то деь булиб якісь жертви в людях. А тут нічого не видно, кажуть німці.

ПОЛІТИКА НОВОГО ЯПОНСЬКОГО УРАДУ.

ТОКІО. — Новий японський кабінет міністрів, під прем'єрством генерала Ейкі Тоїя, офіційно заявив, що він буде продовжувати політику попереднього уряду в цілі замирення на Далекім Сході. В тій цілі переговори з Америкою будуть продовжатись. Водночас японські газети заявляють, що цей новий кабінет візьметься за те, щоб в найкоротшому часі поставити цілу японську націю на воєнну стопу. Деякі газети явно говорять, що прем'єр Тоїя приготував „демократичному блоку“ велику і дуже прикру несподіванку.

СІНГАПОР ВИДЕРЖИТЬ.

СІНГАПОР. — Бритійські влади в Сінгапоре певні, що їхня морська база і твердиня є така сильна, що вона напір японців видержуватиме безконечно і то навіть без помічі американців. Але нейтральні знавці кажуть, що ця база настільки сильна, що без якої зверхньої помічі видержить щонайменше рік.

КОНФЕРЕНЦІЯ В РИМІ.

РМ. — До Риму прибув німецький міністер економіки, Вільгельм Функ. Він привіз з собою цілий штаб економічних знавців. Завданням німців є переговорити докладно з італійцями ті економічні можливості, які перед собою розкривають території здобуті від Советів і поділити на них сфери впливів.

АФГАНІСТАН ВИКИДАЄ ГРОМАДЯН ДЕРЖАВ „ОСІ“.

ЛОНДОН. — Афганістанський уряд повідомив британський уряд, що він поступив з бажанням Британії і звелів всім громадянам держав „Осі“ опустити Афганістан. Бритійський уряд дав був Афганістанові до розуміння, що ті громадяни становлять небезпеку для Британії.

МОЖЛИВІСТЬ ВІЙНИ В ІРЛАНДІЇ.

ДУБЛІН. — Ірландський прем'єр Імон де Валера заявив, що обставини так складаються, що Ірландія може вступити до війни. Можливість є дуже велика і то вже в недалекому часі, говорив він, але не казав точно по котрім боці.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 20, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрому оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подинокое число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з понеділка (з англійською частинною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерзі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Червоний Хрест Кличе

Американський Червоний Хрест видав заклик до населення краю за збільшення членства. Заслугує він на попертя кожного свідомого громадянина й громадянки.

Завдання й діяльність Червоного Хреста відома всякому на стільки, що ледво чи потребує дозріла людина ще якого в тій справі пояснення. Є це організація, що має давати добровільну поміч хорим і раненим у війні. Американський Червоний Хрест веде свою працю на основі чарту, наданого йому американським конгресом, а веде її згідно з міждержавною угодою в Женеві.

З допомоги раненим і хорим підчас війни Червоний Хрест розтягнув свою діяльність на допомогу жертвам великих елементарних нещастій підчас мира, як: пошесть, голод, пожежа, повідь, землетрус.

Обсяг діяльності Червоного Хреста при теперішній війні ще далі розтягається, бо, як звісно, модерна війна атакує не лише армії, але й цивільне населення. Через те й на свою діяльність потребує тепер Червоний Хрест багато більше засобів, ніж він потребував у давнішій війні.

Червоний Хрест розтягнув далі свою діяльність за заведенням в Америці обов'язку військової служби. Через те й дивуватися не можна, що Американський Червоний Хрест мусів у минулому році більше ніж подвоїти свій бюджет. У наближаючому році ці видатки певно не можуть бути менші. Зовсім певно, вони мусять бути більші. Цього року Червоний Хрест мусить розвинути найбільшу діяльність за весь час свого існування.

Заклик Червоного Хреста до своїх членів, щоби постаралися за якнайширшу допомогу з боку громадянства певно не останеться без вислідів. Він заслугоує на всяку допомогу, за яку він до громадянства відкликається. Певна річ, що всяка людина, що може взяти участь у діяльності Червоного Хреста, це зробити. Всякий, що на таку діяльність не має часу, нагоди або здібності, може принаймні стільки зробити, щоб стати його членом. Членська вкладка в Червоному Хресті досить низька, щоб на це стати всякого.

Нагода стати членом знайдеться теж для всякого, бо в кожній більшій громаді існує відділ Червоного Хреста й в кожній просто місцевості краю є люди, що займаються збіркою для Червоного Хреста.

Ці американці, що стали ними з власної волі, доказали своє зрозуміння ваги Червоного Хреста в минулу війну. І вони докажуть це саме зрозуміння й в цю.

УЗБРОЮВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ

Після вичерпної дебати в конгресовій комітеті заграничних справ проект поправки неутралястического закону пішов до палати представників, звідки відійде до сенату. На основі цієї поправки, якщо вона буде прийнята, можна буде узброювати американські торговельні кораблі.

В часі дебати над тою справою американські ізоляціоністи підкреслювали, що узброювання американських торговельних кораблів мусить довести Америку до збройного конфлікту. Як по ночі настає день, так по озброєнню американських торговельних кораблів мусить наступити стріляюча війна, говорили ізоляціоністи. Та урядова політика Америки бере, зовсім природно, під увагу в першу чергу те, що вже наступило, та що треба негайно зробити. В тій справі секретар флоту, Френк Накс, дав пояснення журналістам, кажучи, що американським торговельним кораблям вже нині на широкіх морях грозить велика небезпека від ворожих субмарин і літаків. Ті субмарини і літаки вже затопили кілька торговельних кораблів і, як це заявив німецький уряд, буде далі їх топити. Бо вони, кажуть німці, перевозять воєнні матеріали для Британії та інших ворогів держав, «осі» й тому їх треба затоплювати, без огляду на те, чи вони узброєні, чи ні.

Ці затоплювання будуть збільшуватися. Тому саме вже тепер виринає пекуча потреба, щоб їх узброювати, говорив Накс. Користь з такого узброювання буде така: Коли на кораблі є протилетунські гармати і скоростріли, то ворожій літці не має такої відваги підлізти під сам корабель і скидати на нього бомбу. Він мусить держатися здалека від нього. В таких випадках він скидає бомбу з великої висоти і та бомба далеко рідше влучає, як вона скинена з малої висоти. Подібне з протисубмаринними гарматами. Як ворожа субмарина знає, що на якімсь кораблі нема гармат, вона випливає кількадесят кроків від цього корабля і свobodно гарматними вистрілами топить цей корабель. Підозрюючи, що якийсь корабель узброєний, субмарина появляється здалека від нього, вживаючи тоді тільки торпеди, а не гармат. А торпеди це дуже коштовні і скомпліковані машини. Субмарина їх шадить для боєвих

кораблів, а на торговельні не радо їх витрачає. Крім того торпеди, випущена з дальшої віддалі, часто проходить мимо корабля і його не зачіпає.

В той спосіб вже сам страх, що якийсь корабель є узброєний, змушує ворога держатися здалека від того корабля і через те корабель зазнає певної полески.

Але зброя на кораблях може мати і безпосередній вплив, а саме, вона може знищити чужий літак, або чужу субмарину. Бритійські торговельні кораблі, говорив Накс, нищать багато субмарин і ворожих літаків, про що офіційні британські звідомлення не люблять багато говорити, щоб тим не зраджувати воєнних планів.

План узброєння торговельних кораблів такий, що на покладах тих кораблів устатковуватимуть по одній, або по кілька протилетунських і протисубмаринних гармат, а також по одній, або по кілька, багатодульних протилетунських скорострілів, званих «помп». Кожну гармату і кожну скорострілу обслуговуватимуть вояки, які були б на сторожі 16 вправлених американських випроводж 24 годин денно. Командант цієї сторожі рішав би, що робити на випадок появи чужого літака або субмарини.

Журналісти випитували точного Накса, що буде, як надлетить чужий літак, або появиться чужа субмарина і, хоч не матиме наміру знищити даного корабля, проте залога на цій кораблі відкриє по ній вогонь. У такому випадку буде по обох боках стрілянина, а це значить, що ми автоматично знайдемося в стрільній війні.

Накс не давав на це виразної відповіді, заявляючи, що подібні ситуації муситимуть дискретно вирішувати команданти військових залог на кораблях. Зовсім Накс виходило, що небезпека стрільної війни така буде велика.

Але після всякої правдоподібності німці самі не схочуть спровокувати американців до стрільної війни. Бо ця стрільня на війна матиме для німців погані впливи не лиш на сам перебіг воєнних операцій, але ще більше на домашню мораль німецького народу.

В практиці узброювання кораблів веде до того, що німецькі субмарини і літаки, знаючи, що американські кораблі мають зброю і кожної хвили можуть відкрити по них вогонь, будуть здалека від них

ЕВРОПІ ГРОЗИТЬ ГОЛОД ТА НУЖДА

На основі одержаних інформацій з Європи, «Юнайтед Прес» подає, що ціла Європа, за винятком Англії та Німеччини, стоїть в обличчі голоду та матеріальної нужди. Третя зима війни, що ось вже надходить, застане Європу ще більш зруйнованою, як вона була минулого року. Ці відомості подають, що брак поживи дається вже пекуче відчувати в Греції, Югославії, Україні та в деяких околицях Норвегії й Мадярищини.

Велика Британія.

Бритійські вищі та середні класи правдоподібно не відчували так дуже браку поживи як нижчі верстви населення. Бідніші класи мабуть будуть терпіти аж до самого кінця війни тому, що уряд не міг завчасу подбати про контроль цін на харчеві продукти, які тепер підскочили значно вгору, так, що бідне населення не має змоги їх подостатком купувати. Найбільш недоступним продуктом для бідніших англійських класів, це ті товщі, які спроводжувала Англія з європейських країв, а яких довіз тепер цілком перерваний.

Німеччина.

Основною поживою німецького народу знову будуть бароболі. Німецькі чинники по-

держатись. З цього буде велика користь для американських торговельних кораблів. Ці аргументи здобувають собі в американських політичних колах щораз більший ґрунт. Навіть багато республіканців, які засадничо поборюють політичні потяги адміністрації президента Рузвельта, починають склонюватися до погляду, що треба узброювати торговельні кораблі. Бо коли край ухвалює біліони доларів для країв, що борються з державами «осі», та коли ці біліони мають принести якунебудь користь тим краям, а не літати на дно моря, то треба також поробити відповідні заходи на морі, щоб кораблі, які несуть на собі цю поміч, мали певну охорону. Охорона американських торговельних кораблів це логічний наслідок ухвалення «ліз-ленд» закону.

Ізоляціоністи з своїми політичними поглядами програли ще тоді, коли був ухвалений перший «ліз-ленд» закон. Тепер годі завертати історію взад. Вони мусять йти в хвості подій й, або безплідно протестувати проти політики уряду, або одобрювати те, що робить уряд.

давали, що німецький врожай цього року був бездоганний. Однак назагал запас поживи не є великий в Німеччині, так, що порції масла й маргарину ледви чи будуть побільшені для цивільного населення. Загально в Німеччині відчувається брак хліба, зерна, товщів та мяса. Також нема подостатком молока внаслідок зменшення скоту.

Советський Союз.

Загально є таке переконання, що московський уряд нагромадив велику кількість поживи для своїх армій та цивільного населення, якої вистарчить їм на цілу надходячу зиму. Але це тільки здогади, бо ніхто, крім советського уряду, не має найменших даних про кількість тої поживи, як і не знає, де саме вона нагромаджена. Англійські та американські чинники, не зважаючи на це, що СССР поневоли став їх союзником, далі стрічають великі труднощі, коли ходять про статистичні дані Советського Союзу в цій справі.

Зате трагічно представляється харчева ситуація на Україні, що тепер опинилася під німецькою окупацією. Це вже певне. Тільки Західна Україна встигла переверсти жнива. Большевики не встигли виконати припоручення Сталіна та остали тільки «обсмажену землю». За те куди гірше представляється ця справа на Великій Україні та Білорусі. На Правобережжю, оскільки вірити німецьким і італійським звідомленням, нові окупанти застали багато збіжжя, якого большевики не встигли вивезти чи знищити. Але ніхто не знає, що діється тепер на схід від Дніпра. Можна лиш сподіватися, що втікаючі советські армії нищать все дощенту. Голод — там неминує.

Італія.

З природи бідна італійська земля ніколи не була самови-

старальною в харчевій промисловості. Італія мусіла спроводжувати велику кількість харчів із закордону. А тепер цієї можливості цілком не має. Найбільше відчуватиме Італія цієї зими брак вугілля, яке тепер в обмеканий кількості дістає з Німеччини. Хліб, спагетті та товщі є на строгій картковій системі. Бракуює масла, мяса яєць та сира.

Франція.

Від кількох місяців з Віші надходять алярмучі вістки про це, що в цілій Франції відчувається брак харчів та опалу. Нема вугілля і газоліну, бракує товщів, медичних ліків, чобіт і черевиків, вовни й ін.

Норвегія.

Зо Стокгольму повідомляють, що харчева ситуація в Норвегії значно погіршилася за останні тижні та що, наприклад, мясо можна купити лиш раз в місяць. Німецькі окупаційні власті погрожували кілька разів, що якщо не устануть саботажі та підірвна робота проти режиму Квізлінга, німці обмежать харчеві продукти.

Данія.

І ця країна, знана від давня за своєї продукції масла, молока та яєць, знаходиться в тяжкій харчевій кризі. Пишуть, що німці мали вже так оголошувати країну, що там і «для мисли не можна нічого знайти». Всі харчі, подібно, як і в інших краях під німецькою окупацією, є під строгою контролею та продаються тільки на картки.

Інші держави.

Неутральні джерела подають, що не краще маєється справа харчів в таких рільничих краях як Мадярищина, Румунія та Болгарія.

Одним словом, надходяча зима буде дуже важкою для всіх країв Європи в новіших часах.

В ЧУЖИХ РУКАХ

Джан Гвитейкер пише, що італійці є під теперішню хвилю більше під німецьким як італійським пануванням. Німецька вища команда має тепер свій осідок у Римі. Великі будинки, що приналежать до багатих італійських родин, заарештовано для вжитку німецьких урядовців і Гештапа. Так виглядає, що ніякі важніші урядові рішення не можуть бути зроблені, без німецького одобрення. Мусоліні вправді урядуює в П'яца Венеція, однак він сам остає під контролею нацистів.

Гвитейкер каже далі, що Мусоліні може тепер оставати при владі так довго, як довго будуть його підпирати нацисти.

Нацистичне панування в Італії, мабуть дотикає кожної діяльності краєвого життя. Навіть королівська родина згодилася на це упокорення, щоб задемонструвати свою охоту до співпраці з нацистами. Одним з доказів на це є те, що королева Олена годиться, щоб в часі публичних виступів говорити по німецьки. Головні становища в закордонних й інших урядових міністерствах є обсаджені німцями, котрі вбрані в односторі високої ранги фашистських урядовців. Одобрення цих німецьких «співпрацівників» має бути, конечно, щоб урядові рішення могли стати правосильні.

Граф Чіано, що має титул міністра закордонних справ і є зятем Мусоліні та вважається його правдоподібно наслідником, не має у своїм міністерстві майже ніякої влади. Він противився приступленню Італії до війни з Британією і в той спосіб наразився

на нацистське невдоволення. Чіано, як майор, командує тепер ескадроною бомбовиків.

Більше як половина італійської тяжкої індустрії і ціла залізнична сіть остають під безпосередньою німецькою контролею. Німецькі техніки займають управліючі становища в фабриках, що вживають німецьких сировинців, а інші фабрики остають під посереднім нацистським наглядом.

Коло 40,000 німецького війська і понад 2,000 літаків мають бути розміщені по цілій Італії. Сам Мусоліні має бути поажено хорий і рдко появляється на публичних місцях, а в останніх місяцях не робив ніяких публичних заяв.

Життєві обставини для широких мас є незвичайно тяжкі. Край зубожів внаслідок двох більших воєн, а тепер ще німці забирають, що їм потрібне. Небагато є свіжого мяса, а це, що можна купити, має коштувати 36 лір за кіло, або понад 86 центів за фунт. Італійці мусять заявити в уряді про свої припаси оливкової оливи, білої муки і вовни, а в разі невиконання цього, підлягають строгим карам. Муки є обмалю, а хліб випікається з нестравної мішанини. Справа падишаха є також пожадування гідна. Тепер говорять про Мусоліні, що він дав італійському населенню забави (увеселення), але без хліба.

Повний вивіпунк канадського вояка коштує \$148.00. Ціна поодиноких річей вивіпунку вносіть від одного центу за ідентифікаційний значок аж до \$48.62 за кіс.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(34)

Веселі пісні дружок і радість гостей в мить стихли. Очеретько глянув на Ярина: та сиділа за столом як мертва.

— Яриночку, що з тобою? Чого ти злякалась? Може ще там немає нічого такого страшного?

— Ні, таточку... я так... мені чогось млясно... Пустить мене за стола, не час тепер веселитись. — І вона викочила зза стола, зірвала з себе стрічки і бігом кинулась до Кулаково-го хутора...

Кулак звисивши голову сидів біля стола. У хаті було так тихо, що чути було, як мухи тули крилами об вікна і як у кімнаті перед священиком не дужа Мотря сповідалась із своїх гріхів.

— Де тітка? — спитала Ярина прожогом ускачивши в хату.

— Пе! — зупинив її Кулак, указуючи на кімнату, — там батюшка! — І Ярина мовчки сіла.

— Ох! Колиб швидше! — прошептала вона, — а то, здається, не діждусь.

Незабаром на порозі показались Очеретьки, Петрусь і інші гості, а з кімнати вийшов священик.

— Зайдіть попрощатись, — сказав він і став молитись.

Ярина кинулась у кімнату, де з помертвілим поглядом лежала Мотря, і з криком кинулась їй на груди. На порозі показався народ. Мотря кинулась і тихо промовила:

— Дитино моя, яка ти здаєшся мені хороша!... Як я поспішала, щоб тебе поблагословили, і Господь почув мою молитву. Дайте мені ікону.

Горпина подала їй ікону і чером у Кулака на огороді, на

своїй могилі видно було, як припавши чолом до землі, як лосила Ярина викликаючи свою матусю з глибокої могили, а обік неї навколішках стояв Кулак.

— Знов я сирота, — промовив він глухо, — знов один! — І залізся сльозами.

— Ні, таточку, не сирота ви, не один; ви залишилися з своїми дітьми, що будуть кохати вас, як рідну неньку. — І Ярина кинулась йому на шию...

Через тиждень над тією свіжою могилкою стояв дубовий хрест і на ньому було написано: «Під цим хрестом покояться прах раби божої Мотрони, во святому хрещенію нареченої Ганною». А у волости посивилий як молок Кулак писав «отношение», у якому значилось так: «Бувшая кріпостная, із дворових людей князя Н-ського, села - нязівки, Ганна Мірошніченкова, по призвищу Галочка, по мужу Кулакова, 19-го жовтня 18... года волею Божою померла». А опісля Покрови підгуляли Яринчене весілля. Перевезли до себе й старого татка Трохима Кулака, та він недовго траву топтав, а засмутившись за своєю Мо-

трянкою, як припавши чолом до землі, як лосила Ярина викликаючи свою матусю з глибокої могили, а обік неї навколішках стояв Кулак.

— Знов я сирота, — промовив він глухо, — знов один! — І залізся сльозами.

— Ні, таточку, не сирота ви, не один; ви залишилися з своїми дітьми, що будуть кохати вас, як рідну неньку. — І Ярина кинулась йому на шию...

Через тиждень над тією свіжою могилкою стояв дубовий хрест і на ньому було написано: «Під цим хрестом покояться прах раби божої Мотрони, во святому хрещенію нареченої Ганною». А у волости посивилий як молок Кулак писав «отношение», у якому значилось так: «Бувшая кріпостная, із дворових людей князя Н-ського, села - нязівки, Ганна Мірошніченкова, по призвищу Галочка, по мужу Кулакова, 19-го жовтня 18... года волею Божою померла». А опісля Покрови підгуляли Яринчене весілля. Перевезли до себе й старого татка Трохима Кулака, та він недовго траву топтав, а засмутившись за своєю Мо-

трянкою, як припавши чолом до землі, як лосила Ярина викликаючи свою матусю з глибокої могили, а обік неї навколішках стояв Кулак.

— Знов я сирота, — промовив він глухо, — знов один! — І залізся сльозами.

— Ні, таточку, не сирота ви, не один; ви залишилися з своїми дітьми, що будуть кохати вас, як рідну неньку. — І Ярина кинулась йому на шию...

Через тиждень над тією свіжою могилкою стояв дубовий хрест і на ньому було написано: «Під цим хрестом покояться прах раби божої Мотрони, во святому хрещенію нареченої Ганною». А у волости посивилий як молок Кулак писав «отношение», у якому значилось так: «Бувшая кріпостная, із дворових людей князя Н-ського, села - нязівки, Ганна Мірошніченкова, по призвищу Галочка, по мужу Кулакова, 19-го жовтня 18... года волею Божою померла». А опісля Покрови підгуляли Яринчене весілля. Перевезли до себе й старого татка Трохима Кулака, та він недовго траву топтав, а засмутившись за своєю Мо-

трянкою, як припавши чолом до землі, як лосила Ярина викликаючи свою матусю з глибокої могили, а обік неї навколішках стояв Кулак.

ГЕНЕРАЛ ЕРІК ТОДЖО, котрого японський імператор іменував прем'єром, є воєнним министром і виробничий прихильник Німеччини.

НА РІЖНІ ТЕМИ

КОНСЕРВАТИВНА РЕВОЛЮЦІЯ

Герман Равшнінг, що був колишнім нацистичним президентом сенату міста Данциг, а потім покинув нацизм і перейшов до табору ворогів нацизму, каже в книжці „Консервативна революція“, що мовляв німці не є досить розвиненим народом, щоб чутися вдоволенним з того роду демократії, що практикується в Америці або Англії. Німці, на його думку, все будуть потребувати провідників, що не походять з вибору, а накинени згори. Критики книжки питаються: коли німці потребують накинених провідників, а такі провідники звичайно вгають за воєнними дощами, то яка з цього писання наука для не-німців?

ДУХ І ФЛЬОТА

У своїй розмові з газетярками оноді в Болтиморі сказав князь Віндзор:

„Вони (німці) можуть топтати наші кораблі, але вони не можуть зламати нашого духа“.

Чи не згодились у цьому й німці з князем Віндсору? Чи не волили би вони зламати англійського духа, ніж затопити хочби всі англійські човни?

Зо зломаним духом Англія вже не могла би ставити опору, без кораблів усе ще може.

АМЕРИКА І ЇЇ СУСІДИ

Німецькі газети розписують широко про визиск американських країв Злученими Державами.

Мовляв, Злучені Держави натискають на держави середньої і південної Америки, щоб втягнути їх у кампанію блокаде проти Німеччини й Японії.

Який „натиск“ справді роблять Злучені Держави, видно хочби з крику, який в конгресі підняли посли з різних околиць проти нового торговельного пакту між Злученими Державами й Аргентиною, котрий, мовляв, допускає до Злучених Держав аргентинські різні продукти з великою шкодою для американських фермерів.

Коли, на думку німців, це натиск, то як назвати німецьку „економічну політику“ в Бельгії, Данії, Греції?

ГОРОХ З КАПУСТОЮ

У газетних згадках про нову книжку Пієра Вен Пасена „Лише того дня“, пишеться, що автор родився голландцем, є канадійцем по громадянстві, американським журналістом по професії, а жив довгий час перед цією війною в Франції.

Могло би здаватися, що це пише якийсь ворог Пієра Вен Пасена, щоб підсунути, що того роду людина сама не знає, де вона стоїть. Та показується, що ці інформації подала накладня, що видала ту книжку, а вона певно дістала ці інформації від нього самого. Отже це має бути якраз заманою, що його книжка більше варта.

РОЗДІЛЕНА ФРАНЦІЯ

У цій книжці Вен Пасен малює добре Францію перед війною й упадком: Міністер Деладі каже йому в розмові в самому місяці вибуху війни, що він не вірить у можливість війни. Інший міністер плюгавими словами викрикує проти „міжнародних банкірів“, жидів, англіїців і комуністів. Робітник каже: „Повзи? Певно, що ми маємо повзи. Але вони не підуть на фронт, але до міст, проти робітників“.

Чи не мусіла така Франція впасти?

ПРОТИ ЗЛУКИ З КОМУНІСТАМИ

В місті Келгарах в Алберті, Канада, відбувся недавно річний 57-ий зїзд фахових союзів — Трейдс Енд Лейбор Конгрес. Президентом тих союзів вибрано з черги вже 22 на-воротами Тому Мура.

Зїзд заявився величезною більшістю голосів за попертя закону про оборону краю (Defense of Canada Regulation), тільки з деякими змінами. Також візав він всі робітничі союзи й організації до єдності і згоди для добра краю. Зїзд також висказався одноголосно за негайне встановлення через Канаду дипломатичних і торговельних взаємин з Советським Союзом для успішнішого ведення війни. Зате відкинув проект встановлення якихось взаємин з московсько-большевицькими робітничими союзами і комуністичною організацією „Од Кенедіен Конгрес оф Лейбор“, котра то організація, як стверджено, веде до розбиття єдності серед робітничих організацій.

На зїзді перепала резолюція у справі звільнення інтернованих комуністів і антифашистів, а також звільнення юнійних провідників. Управа Конгресу заявила, що невідомо їй про ніякий випадок, щоб хтось з провідників мав бути інтернований за діяльність для добра юнії або робітників. Сильним аргументом проти згаданої резолюції було те, що делегат К. Берг з Едмонтону вказував на летючки, видані провідником, канадійських комуністів. Баком в котрих він осуджував рішучо війну й участь в ній Канади. Берг заявив, що він був першим з канадійців, що попирали російську революцію і тим,

котрий особисто зібрав тисячі доларів на рятунок гинучого з голоду російського населення. У тім випадку — додав Берг, не розходиться про Росію, але про безпеку Канади, котра мусить боронитися перед саботажем.

Між іншими згаданий зїзд ухвалив такі резолюції:

Рішено домогатися від домініонального уряду усталення як мінімальної зарплати 50 центів на годину або \$25 тижнево. Усі нижчі зарібки повинно виперед піднятися до тої височини, заки застосується до них доріжничий бонус.

Також ухвалено домогатися безплатного переїзду для всіх воєнних канадійської армії в часі відпусток. Канадійський уряд повинен впровадити в життя асекурацію здоров'я на основі добровільних оплат.

Однакова платня за таку саму працю повинна обов'язувати по всіх галузях воєнного промислу.

Платні вакації повинні мати робітники всіх категорій. Робітники в реставраціях повинні працювати недовше як 48 годин тижнево.

Шість годин праці денно на протязі 5 днів в тижні повинні бути максимумом годин праці в поодиноких галузях промислу по війні.

В іншій резолюції домогання, щоб представники робітничої організації засідав в виділі контролі воєнного промислу.

Ухвалено резолюцію, рекомендуючи конскрипцію ресурсів Канади перед конскрипцією людської сили в тій цілі, щоб була справжня рівність пожертвування, та щоб приспішити закінчення війни.

В ПАМ'ЯТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ГЕРОЯ.

У ротунді нового будинку в пам'ять Томаса Джефферсона, революційного героя і третього президента Злучених Держав, буде встановлена отся бронзова статуя, 18 стіп висока. Будинок виставлено в Вашингтоні. Відслонення його відбувається 13. квітня 1942 року, в 200-літню річницю його народження.

Two-Way Passage

Такий є наголовок книжки, що щойно появилася на книжковім ринку, а якої автором є Louis Adamic, американець словінського роду, відомий з багатьох творів, в яких обговорює, між іншим, відношення тих, що сюди прибули в останніх десятиліттях (як і їхніх тут роджених дітей) до „старих американців“, зокрема тих, що є англосаксонського роду. В згаданій вище книжці намагається автор вказати, де є „анти-демократичні“ сили і як треба з ними боротися тут в Америці й в Європі. В одному з уступів цієї книжки автор заговорив про американських українців. Цей уступ, як нам здається, мусів виявитися на підставі цілком помилкових інформацій. В ньому є теж помилки, які є вислідом поверховного трактування справи самим автором. Тому, що таке писання п. Адаміка готово бути визискуване ріжними проти-українськими силами для їхніх цілей, звертаємо увагу на відповідь, дану п. Адамікові, поміщену в останнім числі „Ukrainian Weekly“, себто з понеділка, 20. жовтня 1941.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

DICKSON CITY, PA. — The monthly meeting of the St. Wasyli Society, Branch 405 of the Ukrainian National Ass'n., will be held on Sunday, October 26th. — John Legus, Sec.

ШКАГО, ІЛЛ. — Інформаційні місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 196, відбулися в неділю, 26. жовтня, в годині 12. пополудні, заради св. Божий, в галі церковній, Окейд і Райс ул. Проситися всіх членів і членінь, які не були на зборі, маємо дуже важні справи до полагождення, а це вибір комітету на баа. Після ухвали з минулих зборів кожний член обов'язаний взяти „бар-чек“ за \$1. отримає 2 вступні квитки даром. Ріжніж проситися всіх членів, за наймій організувати нових членів до У. Н. Союзу. Тримаймося тої ухвали, що було подано в часі зборів в вересні, що через 3 місяці: жовтень, листопад і грудень, маємо приєднати до У. Н. Союзу якнайбільше нових членів. За це У. Н. Союз платитиме кожному з нових членів, тож усі доходи і до спільної праці! — В. Дюбас, предс.; В. Едіннак, кас.; Г. Дашків, секр.

Першою на світі залізничною лінією був залізничний шлях Ліверпуль-Манчестер, вбудований в 1826. р. Перший на світі розклад їзди видала згадана лінія в 1839. р.

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. Just what is inflation and how can it be minimized?

A. Inflation is a decrease in the buying power of the dollar caused by a rising cost of living. This, in turn, is brought about by a heavy public demand, resulting from a rapid increase in the national income, for things which cannot be produced in large enough quantities. Every citizen can help minimize inflation by buying Defense Bonds and Stamps.

Q. How can I get cash for my Defense Savings Stamps if I should need to redeem them?

A. Go to any post office.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at most retail stores.

Як Поширюють Історію України?

(У тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи товариств, що будуть закуповувати Історію України для американських інституцій чи американських визначних людей).

Стемфорд, Конн. — Ілько Михалишин переслав \$4 на один примірник „Історії України“ М. Грушевського в англійській мові для місцевої міської бібліотеки.

Дітройт, Міш. — Український Народний Дім (4652 Марти вул.) замовив три примірники „Історії України“ за \$12, а фін. секр. Ф. П. Гузіль пише, щоб прислати якнайскорше, бо „маємо замовлення з наших американських книгарень“.

Дірборн, Міш. — Михайло Пристап прислав \$4 від Тов. Запорозька Січ, від. 75 У. Н. Союзу в Дітройт, на один примірник „Історії України“ для Дірборн Публік Лайбрі, Сіті Гол Бренч.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗУ З ПРОВІНЦІ ОНТЕРІО, К А Н А Д А !

Подаємо до відома, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

відділів У. Н. Союзу 49, 427, 432, 458, 461, 462, 464, 468, 469, 478 відбуються в такім порядку:

HAMILTON, ONT. у ПЯТНИЦЮ, 24. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у домі У. Н. Обеднання під ч. 746 Бартон ул. Іст, для членів відділу 458.

ST. CATHERINES, ONT. у СУБОТУ, 25. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у домі У. Н. Обеднання під ч. 85 Гейнес евеню, для членів таких відділів: 427 зі Сейнт Катерінес. 461 з Кроуленд, 462 з Торонто і 468 з Наягара ан де Лейк.

TORONTO, ONT. у НЕДІЛЮ, 26. ЖОВТНЯ, в год. 2:30 пополудні, в домі У. Н. Обеднання під ч. 300 Бетирст ул., для членів місцевих відділів 49, 472, 469 і 478. Ці збори будуть також з концертною програмою.

OSHAWA, ONT. у ПОНЕДІЛОК, 27. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у галі укр. кат. церкви, 592 Алберт ул., для членів відділу 464.

На всіх вище згаданих зборах буде присутній та виступить відповідні реферати про У. Н. Союз головний секретар Д. Галичч. На збори повинні явитись всі члени дотичних відділів. Також запрошуємо на ці збори й не-членів, та взагалі кожного, кому цікаво довідатись про працю найбільшої нашої організації, У. Н. Союзу. Головна Канцелярія У. Н. Союзу. 240.3

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 52 З ГОЛІОК, 150 З ПІТСФІЛД, 199 З АМГЕРСТ, 207 З САВТ ДІРФІЛД І 253 З ЛУДЛОВ, МАСС., про

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

які відбуються

В НЕДІЛЮ, 26. ЖОВТНЯ (OCTOBER 26, 1941) В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ SOUTH DEERFIELD, MASS.

в годині 2. пополудні

На ці збори повинні прибути всі відділові урядники та делегати на минулу конвенцію. Знов члени, принаймні з найближчих місцевостей, повинні взяти участь у тих зборах. На зборах будуть промовляти головний касієр Р. Слободян, головний радний У. Н. Союзу М. Давискиба, та організатор А. Маланчук. Маємо для обговорення важні союзові справи, а тому урядники й делегати згаданих тут відділів повинні обов'язково явитись на ці збори. 217.43

Уряд відділів: 52, 150, 199, 207 і 253.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

КУПУЙТЕ І ЗАМОВЛЯЙТЕ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“ ПЕРШИЙ АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ (ОБРІБКИ АНТОНА РУДНИЦЬКОГО) У ВИКОНАННІ НАШОЇ НАЙВИЗНАЧНІШОЇ СУЧАСНОЇ АРТИСТКИ-СПІВАЧКИ МАРІЇ СОКІЛ

Наспівані на рекорди BICM (8) пісень: „Ой радаб зірка зійти“ (з Бойківщини), „Ой пряду, пряду“, колискова пісня з Гуцульщини, „І по цей бік гора“, „Щедрик“, „Та против чоловік“, „Веснянка“ і „Весільна пісня“.

В Альбомі, що має чудову кольорову окладинку в українському стилі, є портрети та біографії Марії Сокил та проф. Рудницького, стаття про українські народні пісні й англійський текст закордованих пісень. Все це прикрашене оригінальними українськими орнаментами.

ЦІНА АЛЬБОМУ З РЕКОРДАМИ \$3.00

Цей розкішний перший альбом українських артистичних рекордів буде справжньою прикрасою Вашого дому! Альбом виданий по англійськи; надається на дарунок для Ваших американських і інших знайомих, для публичних бібліотек і для шкіл! Це найкращий спосіб знайти інші народи з українською піснею!

КУПУЙТЕ І ЗАМОВЛЯЙТЕ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

ПРИ ЗАМОВЛЕННІ, ВИРІЖТЕ ЦЕЙ КУПОН НА КРОПКОВАНИЙ ЛІНІЙЦІ І ЗАШІЛЬТЕ ЗО СВОІМ ЗАМОВЛЕННЯМ.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“, Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осьтут _____ доларів моні-ардером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників альбому рекордів Марії Сокил „Українські Народні Пісні“.

Імя _____

Адреса _____

Місто _____

Стейт _____

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В КОЗАЦЬКУ ДОБУ

Настя Скоропадська.

Коли згадуємо про участь тогочасних жінок у політичному житті, не можемо опинути Насті Скоропадської, жінки наступника Мазепина. Треба сказати, що цілком даремно дехто з письменників малює її прихильницею Москви. Суперечить цьому такий випадок, про який розповідає Данило Забіла. Той будучи скоро після полтавського бою в гетьманському домі, сперечався з невіжкою гетьмановою Андрією Марковичем про те, чи можливий поворот Мазепи на Україну. На цю розмову надійшла жінка гетьмана. Почувши, про що йде мова, вона заявила: „ми і гетьманству цьому не раді, Мазепа живий гетьман і ніхто не має права позбавити його гетьманства і забрати булаву, а ми, хоч і взяли гетьманство, то лише з необхідності і нам це вибачати“...

Вже самий спосіб вислову казав на те, яке становище займала в гетьманському домі гарна і енергійна Настя Маркович. Назавгал вона бережливості участі у політиці свого чоловіка, супроводити його в поїздах до Петербурга і т.д.

Правне становище жінки.

Те, що жінки в старій Гетьманщині могли, якщо почували до цього нахил і хист, приймати активну участь у політиці — свідчить найліпше про незалежне становище жінки у тодішньому суспільстві. Підставою цієї незалежності були вже самі правні норми. Рідко де і коли жінки користувалися такою правною свободою, як у старій Україні. У справах маєткових були вони цілком рівноправні з чоловіками.

Процесовічі у спідницях.

Однак правна рівноправність мала поза своїми добрими сторонами і злі, бо сприяла дуже розвитку сутяжництва. Тут жінки йшли за прикладом своїх чоловіків. Потріба судитись, судитись за всяку дурницю, це одна з найтемніших сторін тодішнього українського (та зрештою не

лише українського, бо те саме бачимо у польської шляхти) суспільства. І жінки, власне як рівноправні члени того суспільства, не робили тут винятку.

Ще перед Хмельниччиною українські шляхтянки, яким заборонили суспільне становище, не дозволяли ліквідувати всякі маєткові і „гонорові“ суперечки зі сусідами збройною інтервенцією, обирали судову дорогу. Бували — каже згаданий вже Орест Левицький — поміж тодішніми шляхтянками такі завзяті правники, які тільки те і робили, що їздили по судах і трибуналах, визнавали добре на Литовському Статуті і інших законах, розуміли знаменито на всіх хитрощах судової казустики і часто навіть не через уповноважених, а особисто виступали у складних і тяжких процесах.

Згадані відносини добре ілюструє приклад з волинського побуту кінця XVI. віку, про який розповідає той самий історик.

„У травні 1570. року у суді в Луцьку розглядали справу молодого князя Марка Соколяського. Підчас процесу виступала мати обвинуваченого Олена Соколяська і заявила: „Чую іже тут мовлять, якби я намовляла сина. Я намовляла, а коли і заборонила урештє, то мені то вчинити вольно водле Статуту, як о том учить в розділі 4, а в артикулі 31“. Бачимо, що княгиня зналася на параграфі обов'язкового тоді й пізніше Статуту не соріше як якийсь нинішній адвокат на карному кодексі.

Завзята жінка.

Оцю любов до процесування одідило козацьке суспільство від шляхетського в повній мірі. Щодо участі жінок то не кажу вже про справи маєткові, де в ролі позваних і позивачих часто бачимо жінок. Більш характерними для цієї любові судитись, на яку хорили тодішні українські жінки зпоміж провідних, кол. є справи всяких особистих образ. Ось вибираємо два характеристичні приклади:

В 30-тих роках XVIII. століття жив на Гетьманщині козацький полковник Галаган. Галагани загально не користувались великою прихильністю в громадянстві за свої здібності. Мав він жінку Олену, хоч і міщанського роду, але дуже гордовиту. За цю пиху не любила полковника інші пані. Зокрема ворогувала з нею жінка бунчукового товариша Тарнавського, Агафії. Хоч суспільне становище бунчукового товариша було ніби нижче ніж полковника, та і бідніший був Тарнавський за Галагана, але пані Тарнавська, зі значної родини Бутовичів, споріднена з Лизогубами і іншою козацькою знаттю, згорі споглядала на полковника з міщанок. Та ще до того вдачу мала завзяту і войовничу.

На Зелених Святи 1734. року зібралися багато народу, і простого і лавів, до славного Густинського монастиря. Приїхали й обидві суперечниці. Після Служби ігумен монастиря попросив декого з поважніших гостей до себе на бенкет. Серед запрошених знайшлася і полковниця. Можна собі уявити настрій амбітної жінки бунчукового товариша, яку не запросили. Галаганісі доводилося переходити, ідучи до ігумена, повз повози Тарнавської. Та не довго думаючи казала поставити свої повози впоперек дороги, так що полковниця довелось йти, як вона пізніше писала у судовій скарі, „бурнями і баюрами“. Те саме повторилось і на повторному шляху. Ось і причина до довгого судового процесу поміж обома панями.

Ображена протопопиха.

А ось інший випадок, де дієві особи також належали до „сметанки“ козацького суспільства, та ще до того були споріднені. Діялось це за часів гетьманування Данила Апостола. В домі сотника Баранівського Семена Сулими зібралися гості. Були там обидві полку прилучного, Михайло Огородовський, сотник Яков Рустановський, були і своїми господаря бунчуковий товариш Івана Сулими з жінкою і тітка його, жінка переяславського протопопа Варвара Доброницька, з дому Полуботківна. Підчас гостини поміж обома панями дійшло до якогось непорозуміння, про яке довідуємось зі скари, яку згадана протопопиха внесла до гетьмана. У цій скарі жінка протопопиха пише, що пані Сулимова „без дани

причини“ її публично ругала (лаяла) і сукою овшем старою бестеею, називала многократне. Ображена мала „плачливо протестувати“ перед присутніми. А тепер вона, як читаємо у скарі далі, „впавши до ніг мого реєнтаря (себто правителя), просить вчинити святую справедливість“, а зі свого боку обов'язується „за щастливе реєнтарство ваше“ (себто гетьманського) панування дещо і міцно найвищою владою неперміно молити“.

(Дальше буде).

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ІОНГСТАВН, ОГАЙО.

В єдності сила!

Довгі роки ми не мали належної організації, яка об'єднувала всіх наших громадян, як це мали американці іншого національного походження. Не диво, що й з нами не хотіли належати числитися американські влади та різні суспільні організації. Аж коли ми зуміли показати нашу організовану силу, тоді й відносини з сусідами значно покращалися.

В нашій громаді маємо дві церкви, одну греко-католицьку, яка є може найбільшою в цілому Огайо, а другу автокефальну; маємо 4 відділи У. Н. Союзу, 5 відділів У. Н. Помочі, 2 відділи У. Р. Союзу і один відділ „Провидіння“. Є в нас аж три горожанські клуби, які допомагають народній роботі, а один з них є навіть дуже великим, бо має понад 200 членів, а це Горожанський Клуб, що повстав при греко-католицькій церкві завдяки нашому б. парохів о. І. Забаві, що тепер є в Нью Йорку.

Управа згаданого клубу старається всіми способами допомагати своїм членам у вишуванні добре платних занять та приміщень. Завдяки саме нашому клубові трьох молодих його членів, а саме Іван Терлецький, Степан Терлецький і Іван Філь дісталися на містові заняття, а саме їх прийнято до поліції. Ми горді, що з української групи маємо поліціантів в нашому місті. Панна Олена Ткачичин дістала рівнож заняття секретарки в суді. Інші знова працюють при водяних заводах, при дорогах і т. п.

З ліва на право: Іван Терлецький, Степан Терлецький і Іван Філь, американці з українського роду на міській службі в Іонгставні, О.

Все це, повторюємо, завдяки нашому клубові, до якого зорганізування причинився о. Забава. Першими урядниками того клубу були: Микола Винник, голова, Степан Терлецький, скарбник, Іван Павловський, фін. секретар, Лев

Кухта, рек. секретар. За 8 років існування того клубу маємо гарні здобутки: Степан Терлецький був 4 роки шерифом, а відтак дістався до поліції. Другим, що дістався до поліції, був Іван Філь, а останньо дістався на цей самий пост також Іван Терлецький. Всі три походять з українського роду, працювали по різних українських організаціях як церква та клуб, всі три разом стали членами нашого Батька - Союзу, відділ 230, бо зрозуміли, що в єдності спочиває сила народу. Колиб вони не належали до цієї сили, то напевно не були б нині на тих становищах.

Маючи на увазі добро власних членів, як також поліпшення добробуту цілої нашої громади, клуб далі працює та старається, щоб українці могли діставати добрі місця в місті як це мають інші народи. Клуб наш помагає натуралізуватися своїм членам, як також і не-членам, відшукує, хто коли прибув і на якому кораблі до Америки. При останніх виборах за старанням клубу „Борд оф елекшен“ переписав на українців тих наших людей, що були зареєстровані як поляки, одним словом робить все, щоб якнайбільше допомогти нашим людям.

Коли ми нині можемо похвалитися такими гарними здобутками, то завдячуємо о. нашому б. парохів о. І. Забаві, який 7 років працював не тільки для церкви, сплачуючи \$32,000 церковного доходу, але також дбав, щоб піднести на ноги цілу громаду. Його працю в нашій громаді згадуємо дуже тепло та симпатично, бо нею він показав, що можна легко погоди-

ти звання священика з поняттям щирою громадянина і патріота.

За уряд Горожанського Клубу:

Іван Доровський, голова; Данило Петрик, скарбник; Юліан Василько, фін. секретар; Михайло Ярош, рек. секретар.

Валляну воду так дуже потрібну вдома для різних цілей, можна легко приготувати самому дешевим коштом. Береться брилук свіжого гашеного вапна величини п'ястунка, заливається її двома кватрами води і полишається в такому стані дві або три години, час від часу потрясаючи нею. Шумовиння, що робиться на поверхні збирається, а коли цей плин устоїться зливається його до фляшок.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жолудка, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухнення, анемія.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ Паралі Даром.

Екзамінація і Баланси Крові \$2.00. ЛІЧИМО РОЗПІРЕНІ ЖИЛИ

Гонорар приступний

Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St. Fourth Floor,
NEW YORK CITY.

ГОДИНИ ЛІЧЕННЯ: від 9 рано до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ВІДЧИНЕННЯ РАДІОВОЇ ПРОГРАМИ Голос України ВІВТОРОК, 21. ЖОВТНЯ

КОТРА БУДЕ ПРОДОВЖУВАТИСЬ
КОЖНОГО ВІВТІРКА І П'ЯТНИЦІ

30 СТАЦІЙ WBUN, 1450 Kc.

В ГОДИНІ 6:30 ДО 7:00 ВВЕЧІР

під проводом РОДІОН СЛІПИ

ЦІЛКОМ ПЕВНО

Чи ми можемо услужити за невеличку суму? Можемо! Цей заяв не можна висловити виразніше, бо ми кажемо твердо: наша усуга для кожного, без уваги на його матеріальні обставини.

Фінансові справи не є перепорою, що би нас відвідати.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

ВСІ МОЖУТЬ ТУТ МОЛИТИСЯ. — У Форті Дікс, Нью Джерзі, виставлено цю першу військову каплицю, в котрій будуть моги відправляти свої релігійні богослуження католики, протестанти й жиди. Уряд збирається виставляти такі каплиці в кожному військовому таборі.

GRIMLY TARZAN REJOINED THE BATTLE OF THE APES AGAINST THE EVIL SAVAGES.

THEN ZEELA LEAPED DOWN TO TAKE HER TOLL OF BUTAWAS, WHO'D MENACED AND PLAGUED HER FOR YEARS.

AND BECAUSE OF HIS LOYALTY TO TARZAN AND ZEELA, TOMMY LENT HIS HAND TO THE FIGHT.

AMONG THE SAVAGES WAS ONE WHO HELD A LOOF FROM THE MELEE. HE HAD ONLY ONE DESIRE --- TO KILL TARZAN!

ТАРЗАН, ч. 425. Самітний местник.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІО І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією прегарною металеву труною, двома антами, краватом, бальсмуванням, пишаним Похоронним Домом і т. д. — \$295.00

Все, чого треба, з вайком однієї й належностей за церковну відправу й цинтар.

S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шпра і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch office (Finia):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребамі по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В БРОКЛІН, БРОКЛІН, NEW
YORK І ОКОЛИЦЮ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО
СОЮЗУ, А ТИМ-
САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВ-
ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІ-
ОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЙ
ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ
БИЗНЕСМЕНІВ,